tai keli verpstukai ir kubo formos lošimo kauliukas su akutėmis nuo 1 iki 6.

Iš kitų šio laikotarpio Lietuvos piliakalnių "Aukuro kalnas" išsiskiria gausiais importo dirbiniais. Aptikti stiklinių apyrankių fragmentai, karoliai, šiferiniai verpstukai iš Kijevo Rusios, švininės Vakarų Europos prekių plombos, balto molio keramika, padengta geltona ir žalia glazūra, keliasdešimt XIII a. antrosios pusės - XIV a. pradžios stiklinių taurių fragmentų iš Artimųjų Rytų. XIV a. pilies sluoksnyje ryškūs dviejų gaisrų pėdsakai: 1365 m., kai kryžiuočių ir Kęstučio sūnaus Butauto kariuomenė šturmu paėmė pilį, ir 1390 m., kai patys gynėjai, artėjant jungtinei Vytauto ir kryžiuočių kariuomenei, atsitraukdami padegė pilį. 1365 m. sluoksnyje surasta keliasdešimt arbaletinių ir lanko strėlių antgalių. Iš jų gulėjimo krypties paaiškėjo, kad pilis buvo apšaudoma iš P-PV - nuo miesto Pajautos slėnyje. Rasti taip pat du ietigaliai, grandininių apsauginių marškinių fragmentai, kalavijo skersinio dalis.

Tyrinėjimų medžiaga patvirtina anksčiau iškeltą hipotezę, kad "Aukuro kalnas" buvo pagrindinė Kernavės pilis ir kunigaikščio dvaras.

Arvydas Malonaitis

Dauglaukio alkavietės ir kapinyno tyrinėjimai 1992 ir 1993 metais

VPU Baltų proistorės katedra tęsė Tauragės raj., Dauglaukio alkvietės tyrinėjimus, pradėtus 1991 m. (žr. ATL 1990 ir 1991 metais. V. 1992. T. 1. P. 37-39).

Per abu sezonus ištirta 380 kv. m, surinkta 500 lipdytinės keramikos šukių, aptikta erdvinio orientavimosi vieta, išskirtas dar vienas sluoksnis su brūkšniuotąja keramika, atidengti 7 senojo geležies amžiaus kapai.

Remiantis 1991 m. tyrinėjimų rezultatais, 1992 m. tirta į P ir Š nuo ankstesniais metais ištirtų perkasų. Tokiu būdu sąsmauka buvo "perpjauta" skersai. Abiejuose perkasose pasiekti kultūrinio sluoksnio pakraščiai. Kartu buvo iškasta keletas šurfų apie visą kalvelę. Paaiškėjo, jog tiriamojo objekto plotas nedidelis ir yra ovalo formos. 1993 m. norėta išsiaiškinti, kur kultūrinis sluoksnis jungiasi su kapinynu. Tačiau vakarinio pakraščio viršūnės taip ir nepavyko pastebėti, nors paaiškėjo, kad toje vietoje labai plonas alkvietės kultūrinis sluoksnis dengė senojo geležies amžiaus kapus. Taigi alkavietė ir kapinynas aiškios ribos neturėjo arba ji buvo nepastovi.

Kultūrinis sluoksnis nebuvo gausus radinių. Kaip minėta, surinkta apie 500 labai smulkių lipdytos keramikos šukių grublėtu ir lygiu paviršiumi. Dalis jų ornamentuotos. Tai tik puodų pakraštėliai su pirštų įspaudimais arba iškiliomis juostelėmis. Nors šukės smulkios, iš jų matyti, kad kai kurie puodeliai buvo labai maži.

Be keramikos aptikti keli apdegusio molio gabaliukai ir labai sunykusių kaulų fragmentai. 1993 m. rasta geležinė pasaginė segė atriestais galais. Tačiau ji ant kultūrinio sluoksnio paviršiaus patekusi, matyt, gerokai vėliau.

Rasta nemažai laužaviečių ir šiaip įvairių degėsių dėmių. Laužavietės įvairaus dydžio, skersiniame pjūvyje dažniausiai dubenėlio ar ištęsto lęšio formos. ŠV tirtojo ploto kampe laužaviečių buvo daugiau. Nedideli lauželiai tiesiog susilieję į dideles ištisines dėmes. Nei vienoje laužavietėje nebuvo jokių radinių.

Tame pačiame pakraštyje, tuoj po kultūriniu sluoksniu, aptikta piltuvo formos apie O,6 m gylio duobė sukietėjusiomis sienelėmis ir moliniu dugnu. Į duobės vidų buvo prikritę apanglėjusių beržo tošies gabaliukų, kai kurie net nepakeitę spalvos. Galbūt, tai kažkas panašaus į primityvų deguto varymo įrenginį.

Dar įdomesnis objektas surastas 1992 m. 1,3 m gylyje nuo žemės paviršiaus atidengta O,6xO,6 m dydžio laužavietė, įrengta buvusio stulpo vietoje. Viršutinėje jos dalyje buvo daug stambių degėsių, kurie ryškiu kauburiu įsiterpę į kultūrinį sluoksnį. Nuėmus degėsių ir kultūrinį sluoksnį atidengti trys savotiški dvigubi tamsūs "spinduliai", kurių gale buvo nedidelių kuoliukų vietos. "Spindulių" ilgis - O,55 m, o nuo laužavietės jie nutolę O,l m atstumu. Tarpas tarp tamsių juostų O,O8-O,l m. Gali būti, kad buvo ir ketvirtasis "spindulys", tačiau ta vieta, kur jis turėtų būti, yra suardyta kasant ūkinę duobę.

Įdomu, kad šie "spinduliai" pakankamai tiksliai orientuoti pasaulio šalių atžvilgiu. Jeigu tai ne kokio nors pastato kampas (kas nelabai tikėtina).

Apžvelgus kultūrinio sluoksnio radinius galima daryti išvadą, jog tipiškų gyvenvietės radinių, išskyrus keramiką, nėra. Daug laužaviečių ir degėsių, erdvinio orientavimosi vieta leistų teigti, kad čia yra apeigų vieta, savotiška alkvietė. Būtent toks pavadinimas šiuo metu būtų teisingiausias.

1992 m. perkasoje Nr. 2 išskirtas dar vienas sluoksnis, sąlygiškai pavadintas sluoksniu C. Jame aptiktos 6 mažos ir 3 didelės šviesios peleningos dėmės-laužavietės, titnaginis skaldytinis, II brūkšniuotosios keramikos šukių, tarp jų 2 plokščių dugnelių fragmentai.

Svarbiausias ir netikėčiausias 1993 m. tyrinėjimų sezono rezultatas yra tai, kad V perkasos dalyje, po labai plonu kultūriniu sluoksniu aptikti 7 senojo geležies amžiaus kapai - Dauglaukio kapinyno tąsa.

Mirusieji laidoti nedeginti, pailgose duobėse suapvalintais kampais, 1,7-2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Moterys guldytos galvomis į P (kapas Nr. 100) ir PV (kapas Nr. 105), vyrai - į Š (kapas Nr. 104), ŠR (kapas Nr. 102) ir ŠV (kapai Nr. 101 ir 103). Kapo Nr. 99 lyties nustatyti nepavyko, tačiau orientuotas jis Š-P kryptimi. Kapai Nr. 99, 100, 102, 104, 105 tarpusavyje orientuoti taip, kad sudaro puslankį (tiriama perkasa apėmė tik dalį apskritimo?). Kapai Nr. 101, 103 išsidėstę šio puslankio vidinėje pusėje.

Mirusieji kapuose Nr. 102 ir 104 buvo palaidoti karstuose, o šių kapų duobės išsiskyrė dydžiu, 2,4-2,5 m ilgio ir 1,2 m pločio.

Visuose kapuose rastos įkapės. Kapuose Nr. 101 ir 104 buvo po vieną Romos imperijos monetą. Ypač daug įkapių kape Nr. 104, kur aptiktas įmovinis kirvis, įmovinis ietigalis, peilis, žalvarinė diržo sagtis su plokštele, lazdelinis smeigtukas, žalvarinė įvija, gintarinis karolis, titnaginis skiltuvas ir Romos imperijos moneta (aversas ir reversas labai sunykę).

Dėmesio verti du žiedai iš kapo Nr. 103 . Vienas jų - juostinis su plokštele, kitas - su keturiomis sraiginėmis įvijomis. Abu žiedai - Lietuvos archeologijos retenybė.

Laidojimo metu vyko apeigos su ugnimi. Ypač tai pastebima kapuose Nr. 103 ir 104, kurių duobės nuo pat kontūro išryškėjimo gausiai pripiltos degėsių.